

**LISTA TEMATÓW DO CZĘŚCI USTNEJ EGZAMINU
MATURALNEGO (STARA MATURA)
Z JĘZYKA POLSKIEGO OD ROKU SZKOLNEGO 2014/2015**

LITERATURA

1. Symbolika liczb w literaturze. Omów na podstawie przykładów z różnych epok literackich.
2. Analizując wybrane pieśni Horacego, przedstaw zawartą w nich koncepcję ludzkiego życia.
3. Refleksje o szczęściu w poezji starożytnej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych wierszy różnych autorów.
4. Refleksje eschatologiczne w literaturze średniowiecznej. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów.
5. Średniowieczna hagiografia jako forma moralnej edukacji wiernych. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów.
6. Funkcjonowanie motywów Fortuny, *theatrum mundi* i człowieka – igrzyska Bożego w poezji Jana Kochanowskiego. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych fraszek i pieśni.
7. Na wybranych przykładach scharakteryzuj cechy i sposoby kreowania bohatera w dramacie szekspirowskim.
8. Rola świata nadprzyrodzonego w dramacie szekspirowskim. Omów ją, odwołując się do wybranych utworów.
9. Porównaj sposoby pojmowania tragizmu w tragedii antycznej i dramacie szekspirowskim, odwołując się do wybranych utworów.
10. Analizując wybrane sonety Mikołaja Sępa-Szarzyńskiego, przedstaw zawartą w nich koncepcję ludzkiego życia.
11. Koncept w poezji barokowej. Omów zjawisko, dokonując analizy wybranych wierszy.
12. Różne nawiązania do motywu Kupidyna w poezji barokowej. Przedstaw je, dokonując analizy i interpretacji wybranych wierszy.

13. Relacje pomiędzy człowiekiem a Bogiem w poezji metafizycznej okresu baroku. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych utworów.
14. Przedstaw sposoby wyrażania wewnętrznego konfliktu pomiędzy cielesnością i duchowością człowieka w wybranych utworach poetyckich baroku.
15. Porównaj koncepcję świata i życia ludzkiego w wybranych pieśniach Jana Kochanowskiego i sonetach Mikołaja Sępa-Szarzyńskiego.
16. Poetyka satyry. Określ jej cechy, analizując wybrane utwory Ignacego Krasickiego i Adama Naruszewicza.
17. Poetyka poematu heroikomicznego. Określ jej cechy, analizując wybrane utwory Ignacego Krasickiego, należące do tego gatunku.
18. Moralistyka literatury oświeceniowej. Określ jej charakter, analizując wybrane utwory.
19. Odwołując się do wybranych sielanek renesansowych i oświeceniowych, przedstaw sposoby kreowania obrazu wsi i jej mieszkańców.
20. Na wybranych przykładach scharakteryzuj cechy i sposoby kreowania postaci kobiecych w powieści poetyckiej okresu romantyzmu.
21. Przedstaw istotę symbolicznego wykorzystania motywu nocy w literaturze romantycznej, odwołując się do wybranych utworów.
22. Dramat zniewolonego narodu wyrażony w polskiej literaturze romantycznej. Określ jego istotę i wymiar, analizując wybrane utwory.
23. Cechy czarnego romantyzmu. Określ je na podstawie analizy wybranych utworów literackich.
24. Rozterki duchowe bohaterów szekspirowskich i romantycznych. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dramatów.
25. Miłość silniejsza niż śmierć. Zanalizuj zagadnienie, odwołując się do literatury staropolskiej i romantycznej.
26. Poczucie egzystencjalnej pustki i zagubienia w świecie. Scharakteryzuj ich przejawy, odwołując się do wybranych utworów literackich modernizmu.
27. Refleksje eschatologiczne w literaturze modernizmu. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów.
28. Literackie portrety dekadenta. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów okresu modernizmu.

29. Literackie portrety artystów. Przedstaw i porównaj je, odwołując się do wybranych utworów literatury doby romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski.
30. Kreacje kobiet w powieści XIX-wiecznej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
31. Literackie portrety kurtyzan. Przedstaw je, dokonując analizy wybranych powieści XIX-wiecznych.
32. Literatura wobec postępu i cywilizacji. Omów stosunek autorów i bohaterów literackich wobec techniki i cywilizacji na wybranych przykładach literackich różnych epok.
33. Ukryta tożsamość bohaterów utworów literackich XIX wieku. Omów jej przyczyny i konsekwencje, odwołując się do wybranych przykładów.
34. Cechy naturalistycznego postrzegania świata. Określ je na podstawie analizy wybranych utworów literackich okresu pozytywizmu i modernizmu.
35. Literackie relacje Polaków z podróży po świecie. Przedstaw temat, analizując wybrane dzieła różnych epok.
36. Listy jako źródło wiedzy o człowieku i jego czasach. Rozwiń temat, analizując listy wybranego twórcy.
37. Teatr w teatrze. Przeanalizuj wykorzystanie tego motywu w utworach dramatycznych różnych epok.
38. Portret zbiorowy mieszczan w literaturze dwudziestolecia międzywojennego. Przedstaw go, odwołując się do wybranych utworów polskich pisarzy.
39. Awangardowe tendencje w literaturze dwudziestolecia międzywojennego. Omów je, odwołując się do wybranych utworów.
40. Artystyczne funkcje świata widzianego oczyma dziecka. Omów problem, analizując wybrane utwory współczesne.
41. Odwołując się do wybranych przykładów ze współczesnej beletrystyki i literatury faktu, przedstaw obrazy rewolucji oraz jej konsekwencje.
42. Doświadczenia ludzi żyjących w ustroju komunistycznym. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów ze współczesnej beletrystyki i literatury faktu.
43. Realizm magiczny w literaturze współczesnej. Przedstaw jego cechy, odwołując się do wybranych utworów.
44. Przyczyny i skutki społecznego wyobcowania współczesnego człowieka. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dramatów.
45. Postawy antysemitki w polskiej literaturze współczesnej. Przedstaw ich przejawy i konsekwencje, odwołując się do wybranych utworów.

46. Różne obrazy polskiej emigracji przedstawione w literaturze współczesnej. Omów je, odwołując się do wybranych utworów.
47. Obrazy porządku społecznego w literackich antyutopiach i dystopiach. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literatury współczesnej.
48. Klasycyzm współczesnej poezji polskiej. Scharakteryzuj ten nurt, odwołując się do wybranych utworów dwóch-trzech poetów.
49. Na wybranych przykładach scharakteryzuj cechy i sposoby kreowania postaci kobiecych w utworach należących do nurtu *chick lit*.
50. Rola koloru w kreowaniu obrazu państwa komunistycznego. Określ ją, dokonując analizy wybranych utworów literackich i eseistycznych.
51. Różne ujęcia motywu dziecka i dzieciństwa w poezji współczesnej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
52. Obraz współczesnej Polski utrwalaony w literaturze i reportażu. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranej prozy po 1989 roku.
53. Poetyka powieści antyutopijnej. Wskaż jej zasadnicze cechy, analizując wybrane dzieła literackie należące do tego gatunku.
54. Reinterpretacje mitów w poezji Zbigniewa Herberta. Omów zagadnienie, dokonując analizy i interpretacji wybranych wierszy.
55. Turpizm jako sposób prezentowania rzeczywistości w liryce Stanisława Grochowiaka. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych wierszy poety.
56. Fascynacja przedmiotem w poezji Mirona Białoszewskiego. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych wierszy poety.
57. Odwołując się do utworów wybranego poety, scharakteryzuj poezję pokolenia Nowej Fali.
58. Eschatologiczne rozważania współczesnych poetów. Omów problem, analizując wybrane utwory.
59. Funkcjonowanie motywów biblijnych w poezji współczesnej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach wierszy.
60. Funkcjonowanie motywu *Mater Dolorosa* w poezji średniowiecznej i współczesnej. Omów problem na wybranych przykładach utworów.

61. Omów problem wpływu historii na los człowieka. Realizując temat, odwołaj się do wybranych utworów z XIX i XX wieku.
62. Literackie portrety ludzi obłąkanych. Przedstaw je, dokonując analizy wybranych utworów z XIX i XX wieku.
63. Relacje pomiędzy uczniem i mistrzem. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów z XIX i XX wieku.
64. Różne nawiązania do motywu sobowtóra w literaturze. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów z XIX i XX wieku.
65. Polemika z mitami polskiego romantyzmu w literaturze późniejszych epok. Zaprezentuj temat na wybranych przykładach literatury XIX i XX wieku.
66. Różne ujęcia motywu ogrodu w poezji z XIX i XX wieku. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
67. Różne sposoby wykorzystania motywu dojrzewania. Omów problem, odwołując się do literatury z XIX i XX wieku.
68. Konwencja powieści kryminalnej. Omów zagadnienie, dokonując analizy wybranych utworów z literatury polskiej i obcej.
69. Porównaj funkcjonowanie motywu zachodu słońca w utworach poetyckich różnych epok.
70. Na wybranych przykładach z różnych epok scharakteryzuj funkcje konwencji onirycznej w kreowaniu świata przedstawionego.
71. Intymny świat kobiety w poezji dwudziestolecia międzywojennego i współczesnej. Omów problem, dokonując analizy i interpretacji wybranych wierszy polskich poetek.
72. Omów problem wpływu wojny na los kobiety. Realizując temat, odwołaj się do wybranych utworów z literatury współczesnej.
73. Obrazy mieszkania w poezji XX-wiecznej. Przedstaw je i określ ich znaczenie, analizując wybrane wiersze.
74. Wzór człowieka i jego życia zawarty w poezji nurtu franciszkańskiego. Przedstaw zagadnienie na podstawie wybranych wierszy XX-wiecznych.
75. Deheroizacja wizerunku żołnierza w literaturze XX wieku. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów.

76. Związki literatury z filozofią. Przedstaw zagadnienie, analizując wybrane dzieła literatury dawnej lub współczesnej.
77. Motywy orientalne w literaturze polskiej od baroku po współczesność. Omów na wybranych przykładach.
78. Oceny cudzoziemców wyrażone w polskiej literaturze. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
79. Poeci o kobietach. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych wierszy z trzech różnych epok.
80. Dziennik i pamiętnik jako wyraz subiektywnego widzenia świata. Przedstaw sposób funkcjonowania gatunków na podstawie analizy wybranych utworów.
81. Dokumentarność i paraboliczność. Scharakteryzuj, na wybranych przykładach, dwa sposoby przedstawiania rzeczywistości w literaturze XX i XXI wieku.
82. Literatura jako źródło wartości moralnych. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów z dwóch, trzech epok literackich.
83. Mityzacja czasu i przestrzeni w literaturze. Przedstaw sposoby i funkcje mitologizowania rzeczywistości, odwołując się do wybranych utworów.
84. Doświadczenia bohaterów literackich związane z chorobą. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
85. Literackie refleksje nad słowem jako narzędziem artystycznym poetów. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
86. Przedstaw istotę symbolicznego wykorzystania motywu labiryntu w literaturze, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
87. Różne ujęcia motywu wieży w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
88. Borykanie się kobiet z problemami dnia codziennego. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
89. Dziedzictwo sarmackie w przekazie i ocenie twórców późniejszych epok. Przedstaw temat na podstawie analizy wybranych utworów.
90. Literackie portrety władczyń. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów.
91. Polska i Polacy w oczach cudzoziemców. Omów problem, odwołując się do dawnej i współczesnej literatury obcej.

92. Odwołując się do wybranych przykładów literatury dawnej i współczesnej, omów funkcjonowanie motywu walki o władzę.
93. Kryzys wiary w wielkość człowieka. Przedstaw problem odwołując się do literatury renesansu i współczesnej.
94. Motyw księgi i jego funkcje w literaturze. Omów zagadnienie na podstawie wybranych utworów różnych epok.
95. Literackie refleksje nad mroczną stroną natury ludzkiej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
96. Różne cele wykorzystania motywu ukrzyżowania Chrystusa w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
97. Wielkie monologi w literaturze. Przedstaw ich wpływ na charakterystykę postaci, analizując i interpretując wybrane utwory z różnych epok.
98. Dramat polskiego emigranta w literaturze romantycznej i współczesnej. Omów problem, odwołując się do literatury romantycznej i współczesnej.
99. Motto jako klucz do interpretacji utworu. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów literackich z różnych epok.
100. Wpływ domu rodzinnego na kształtowanie postaw młodego człowieka. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literatury staropolskiej i współczesnej.

ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

101. Bunt wobec tradycji. Przedstaw jego przejawy oraz funkcje w różnych tekstach kultury.
102. Lęki i niepokoje człowieka baroku. Omów zagadnienie, odwołując się do poezji i dzieł malarskich.
103. Uprzedmiotowanie człowieka jako problem w literaturze i sztuce (np. J. Kantor, A. Wróblewski, T. Różewicz). Omów zjawisko na wybranych przykładach.
104. Prowincja polska w literaturze i filmie. Przedstaw na wybranych przykładach.

105. Kultura i krajobraz Kresów jako temat i tło wybranych utworów literatury, malarstwa i filmu. Zanalizuj wybrane dzieła.
106. Obrazy żywiołów i ich funkcje w literaturze i malarstwie doby romantyzmu. Omów problem na wybranych przykładach dzieł.
107. Sposoby kreowania pejzażu nocnego w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł doby romantyzmu.
108. Różne ujęcia pejzażu górskiego w literaturze i malarstwie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł doby romantyzmu.
109. Przedstaw istotę symbolicznego wykorzystania motywu ruin w romantyzmie, odwołując się do wybranych dzieł literackich i malarskich.
110. Symboliczne znaczenie barw w utworze literackim i dziele malarskim. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury Młodej Polski.
111. Funkcjonowanie motywów baśniowych w literaturze i malarstwie okresu modernizmu. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł.
112. Rola symbolu w literaturze i malarstwie doby Młodej Polski. Omów zagadnienie, analizując wybrane dzieła.
113. Różne znaczenia motywu studni w literaturze i malarstwie. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dzieł z XIX i XX wieku.
114. Literackie i filmowe spotkania z Innym. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł XIX-wiecznych i współczesnych.
115. Awangardowe tendencje w poezji i malarstwie dwudziestolecia międzywojennego. Omów je, odwołując się do wybranych dzieł.
116. Reifikacja człowieka jako temat literatury i sztuki. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł z XX wieku.
117. Obrazy porządku społecznego w literackich i filmowych dystopiach. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dzieł współczesnych.
118. Rozrachunek z historią najnowszą w literaturze powstałej po 1956 roku i dziełach polskiej szkoły filmowej. Omów problem na podstawie wybranego filmu i utworu prozatorskiego.
119. Artystyczne ujęcia stanu wojennego w literaturze i filmie. Przedstaw je w oparciu o analizę wybranych dzieł.

120. Groteskowy portret Polaka w literaturze i malarstwie. Przedstaw go, odwołując się do wybranych dzieł współczesnych.
121. Inspiracje malarskie we współczesnej poezji. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
122. Funkcjonowanie motywu kolejki sklepowej w literaturze i sztuce współczesnej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł.
123. Współczesne obrazy miast w literaturze i filmie. Scharakteryzuj je, odwołując się do wybranych dzieł.
124. Współczesne portrety artystów. Przedstaw je, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
125. Różne ujęcia motywu katedry w literaturze i sztuce współczesnej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł.
126. Dekalog człowieka współczesnego w liryce Zbigniewa Herberta i filmach Krzysztofa Kieślowskiego. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł.
127. Odwołując się do wybranych przykładów, scharakteryzuj konwencję ekspresjonistyczną w XX-wiecznej literaturze, malarstwie i filmie.
128. Filozofia życia poety przekłętego utrwalona w literaturze i filmie. Przedstaw ją, odwołując się do wybranych dzieł.
129. Różne ujęcia motywu Kaina i Abla w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł.
130. Artystyczne portrety Adama i Ewy w literaturze i malarstwie. Przedstaw je w oparciu o analizę wybranych dzieł.
131. Portrety bohaterów biblijnych utrwalone w literaturze i sztuce. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dzieł z różnych epok.
132. Literackie i malarskie ujęcia motywu kalectwa. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dzieł z różnych epok.
133. Porównaj wybrane opisy literackie z ich odpowiednikami scenograficznymi w realizacjach filmowych. Oceń ich funkcjonalność i walory artystyczne.
134. Obrazy natury i ich rola w kreowaniu uczuć bohaterów. Omów problem, odwołując się do wybranych dzieł literackich i filmowych.

135. Motyw wesela ukazany w literaturze i filmie. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych dzieł.
136. Symboliczne wykorzystanie motywu lalki, marionetki, manekina w literaturze i sztuce. Omów problem, analizując wybrane dzieła z różnych epok.
137. Miłość szczęśliwa jako temat literatury i sztuki. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł z XIX, XX i XXI wieku.
138. Kobieta-anioł i kobieta-demon. Porównaj wizerunki kobiet oraz omów ich funkcjonowanie w literaturze i sztuce na przykładzie wybranych dzieł.
139. Teatr telewizji jako współczesna forma prezentacji dramatu. Porównaj wybrany utwór z jego sceniczną realizacją.
140. Od antycznych herosów do filmowych idoli popkultury. Przedstaw świat wartości dawnych i współczesnych bohaterów, odwołując się do literatury i filmu.

JĘZYK

141. Określ funkcję retorycznych środków językowych, analizując wybrane teksty publicystyczne doby oświecenia.
142. Sposoby osiągania komizmu w satyrach i poematach heroikomicznych doby oświecenia. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory.
143. Scharakteryzuj język i styl poezji miłosnej doby romantyzmu, odwołując się do wybranych wierszy.
144. Scharakteryzuj język poetycki Młodej Polski, odwołując się do wybranych wierszy.
145. Scharakteryzuj język i styl poezji Mirona Białoszewskiego, odwołując się do wybranych wierszy.
146. Twórcze wykorzystanie różnych stylów funkcjonalnych w poezji XX i XXI wieku. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
147. Analizując wybrane przykłady, scharakteryzuj język i styl utworów należących do nurtu *chick lit*.
148. Literatura jako źródło reklamy. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach tekstów reklamowych.

149. Przedstaw różnorodność chwytów erystycznych oraz ich funkcjonowanie w wybranych tekstach literackich, publicystycznych lub politycznych.
150. Nazwiska znaczące bohaterów literackich. Dokonaj ich analizy słowotwórczej, omów funkcje stylistyczne i związek z kreacją bohatera lub ideą utworu.
151. Wykorzystanie mowy potocznej jako tworzywa współczesnej literatury. Omów zagadnienie, dokonując analizy wybranych utworów.
152. Dokonując analizy języka wybranych artykułów zamieszczanych w tabloidach, przedstaw obraz świata w nich kreowany.
153. Rola neologizmów w utworze literackim. Przedstaw ją, dokonując analizy wybranych wierszy poetów XX-wiecznych.
154. Zabawa słowami i eksperymenty poetyckie w twórczości wybranych pisarzy. Przedstaw zagadnienie w oparciu o wybrane przykłady z poezji współczesnej.
155. Rola frazeologizmów w poezji współczesnej. Omów temat, dokonując analizy wybranych wierszy.
156. Zanalizuj język wybranych bohaterów literackich, uwzględniając cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
157. Mowa pokolenia dziadków i pokolenia wnuków w Twojej miejscowości (regionie). Zanalizuj i porównaj zebrany materiał językowy oraz przedstaw wnioski.
158. Język komiksu a język prozy fabularnej. Zanalizuj i porównaj funkcje języka w kreowaniu świata przedstawionego dowolnie wybranego utworu oraz jego wersji komiksowej.
159. Odmiana ogólna a język okolic Ełku. Omów zagadnienie i porównaj na wybranych przykładach.
160. Istota i funkcja gry słów w tekstach poetyckich – przedstaw zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
161. Rola zapożyczeń językowych w XVIII wieku i współcześnie – omów problem na wybranym materiale językowym.
162. Omów na wybranych przykładach pochodzenie nazw miejscowych w Twoim regionie.
163. Oceń na wybranych przykładach poprawność językową i komunikatywność instrukcji obsługi typowych urządzeń mechanicznych.

164. Omów i oceń poprawność językową wypowiedzi osób nagrodzonych statuetką Srebrne Usta.